

AJA LIETIŅA

Stenti sirds vaina

Ja kādā no sirds artērijām izveidojies sašaurinājums, kas aprūtinā vai bloķē asiņu plūsmu, šajā vietā implantē stentu – no īpaša metāla pinuma gatavotu īsu caurulīti, kas izpleš asinsvadu un turpmāk ir balstošā konstrukcija, lai problēma neatkārtotos.

● Vēsturiski pirmais invazīvais paņēmiens asinsvadu sašaurinājumu novēršanai bija paplašināšana ar speciālu katetru, kam galā ir baloniņš, kura diametrs ir vien 2,5–5 milimetri. Platumu izvēlas invazīvais kardiologs atbilstīgi asinsvadam un bojājumam. Veicot dūrienu cirkšņa vai rokas artērijā, balonkatetru var aizvadīt līdz sašaurinājumam sirds vainagartērijā un uzpūst, to paplašinot. Pēc tam balonkatetru izņem. Lai tajā pašā vietā atkal neveidotos sašaurinājums un artērija neslēgtos, **tika izgudroti stenti, ar ko asinsvada sienīgu nostiprināt**, skaidro invazīvais kardiologs Kārlis Trušinskis.

● Stenta implantācijas operācija notiek līdzīgi. **Stents ir uzmontēts uz balonkatetra un tiek aizvadīts līdz sašaurinājumam.** Piepūšot baloniņu, izplešas arī implantētais stents, kas laika gaitā saaug ar artērijas sienīgu. Tāpat kā balonkatetriem, arī stentiem ir dažādi izmēri. Sašaurinājumi veidojas ne tikai sirds asinsvados, bet arī, piemēram, kāju artērijās un miega artērijās galvā, kur nepieciešami lielāki stenti.

● Stenta implantācija ir valsts apmaksāta operācija, kas

ilgst 40–60 minūtes. Vispārējā anestēzija nav nepieciešama, jo tiek izdarīts vien neliels dūriens artērijā, ko invazīvais kardiologs izmanto kā tuneli, caur kuru nokļūst līdz sašaurinājumam. **Dūriena vietā injicē anestezējošu šķidrumu, lai pacients nejūtu sāpes**, bet viņš ir nomodā un spēj sazināties ar ārstiem. Stenta **iedēstīšanas laikā** var rasties smaguma sajūta krūtīs, jo, piepūšot balonkatetru, asinsvads uz īsu mirkli tiek slēgts.

● Stentus visbiežāk izmanto **miokarda infarkta un stenokardijas gadījumā.** Pamatīemesls, kāpēc veidojas sašaurinājumi un rodas nepieciešamība implantēt šo protēzīti, ir ateroskleroze jeb holesterīna izgulsnēšanās asinsvadu sienīnās. Tās dēļ veidojas sašaurinājums.

● Miokarda infarkts, kas parasti izpaužas kā pēkšņas, spēcīgas sāpes krūtīs, ir asinsapgādes traucējumi kādā sirds muskuļa daļā. To iemesls ir vainagartērijas sašaurinājums vai slēgums. **Infarkta gadījumā stents jāievieto pēc iespējas ātrāk**, jo, apasiņošanas traucējumu dēļ nesaņemot barības vielas un skābekli, sirds šūnas iet bojā. "Tā ir akūta operācija,

Stenta implantēšana

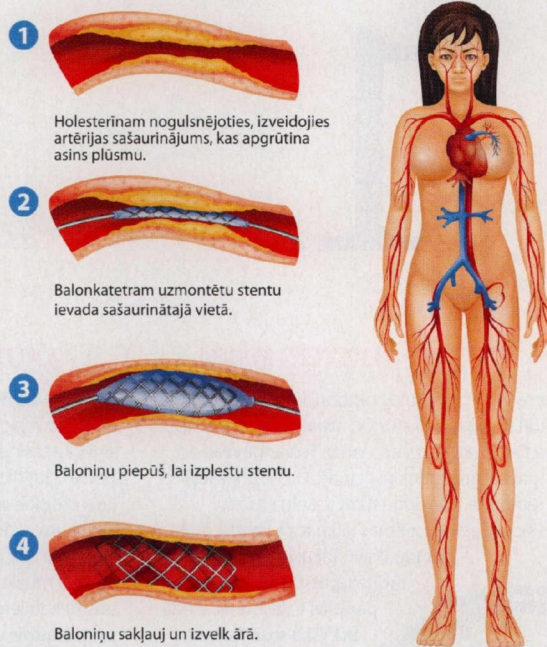


Foto – Shutterstock

tāpēc ļoti nepieciešams, lai vismaz lielākās slimnīcas spētu nodrošināt sirds asinsvadu stentēšanu 24 stundas diennaktī. Pašlaik tas notiek pie mums, Stradiņos, kā arī Gaiļezera slimnīcā," stāsta Kārlis Trušinskis.

● Stenokardija parasti liecina par nopietnu sirds vainagartēriju aterosklerozi. Stenokardijas galvenais simptoms ir **sāpes, spiedoša vai diskomforta sajūta krūškurvja vidusdaļā** fiziskas slodzes laikā, piemēram, kāpjot pa kāpnēm. Tad palielinās sirds šūnu vajadzība pēc skābekļa,

bet asinsvada sašaurinājums liedz tam pieplūst pietiekamā daudzumā.

● Ja ir stenokardijas pazīmes, jāveic **koronārā angiogrāfija** jeb izmeklējums, kas ļauj noskaidrot, kurā vietā un cik lielā mērā vienā vai abās sirds vainagartērijās izveidojies sašaurinājums. Procedūras laikā sirds asinsvados ievada kontrastvielu un ar rentgenaparāturu tos nofilmē reālajā laikā.

● Agrāk uzskatīja, ka ateroskleroze ir vecu cilvēku slimība. Tomēr neveselīga dzīvesveida